

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJER LALOS.

Szerkesztőségi iroda:

Nagybeeskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy óra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetői irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órákor.

Nagybeeskerek, 1908.

XXXVII. évfolyam 214. szám.

Szombat, szept. 19.

Az új ipartörvény.

— szeptember 19.

Az új ipartörvény tervezete a legszelebb körben foglalkoztatja az érdekelt köröket s minden oldalról fölhangzik a hozzászólás.

Legutóbb a gyáriparosok országos szövetsége foglalkozott az új ipartörvény tervezetével s a szövetség ügyvivő igazgatója bírálta meg a tervezetet.

Ez a bíráló igen figyelemreméltó s érdemes arra, hogy ne legyen a pusztába elhangzó szó.

A bíráló utal az ipari kodex kettéválasztásának szükségességére, oly módon, hogy az első részben foglaltatnék a mostani ipartörvény tulajdonképeni reformja, az ipari rendszert törvénye, a második részben mindaz, amit a javaslat az ipari és kereskedelmi alkalmazottak védelmének nevez. Nemcsak a kezelhetőség szempontjából tartja ezt fontosnak felolvasó, de azért is, mert a tervezetnek egyik fele kiforrott és rögtön tárgyalható anyag, míg a másik része kiforratlan s igen sok tárgyalásra szoruló szociálpolitikai kísérlet, ahol veszedelmé válhatik minden oly szakasz, melyet esetleg jól meg nem fontolunk.

Megállapítja, hogy a tervezet a kisipart illetőleg visszanyul a célszerű védelemhez, holott a másik a szociális részben ugyszólván megelőzi korát. Munkásvédelmi rendelkezései felhasználják a külföld legújabb javaslatait, néha még túl is mennek a leggazdagabb államok legszigorubb követelményein. Első sorban az ipartestületek szervezetével foglalkozik. Behatóan ismertette a bíráló a kérdést s indokolta, hogy a magyar gyáriparosoknak miért kell tel-

jes erővel tiltakoznia a céhszerű ipartestületekbe való belekényszerítés ellen. A munkaidő kérdésével bebizonyítja, hogy a magyar gyáriparra vészthozók volnának a törvény radikális rendelkezései. A munkásvédelemnek az egészségre és testi épiségre vonatkozó része tekintetében javasolja, hogy a rendelkezések nagy része rendeleti utra hagyassék s a törvény érje be egy általános rendelkezéssel, mint ezt a német ipartörvény is teszi. A végrehajtásnál pedig vegyék tekintetbe a magyar ipar teherbírási képességét.

A tervezetnek négy nagy kérdőjele Hegedüs szerint a munkaközvetítés, a tarifaszervezetek, a munkáskamarák és a sztrájk ügye. A kormány egy surlódási felületet akar eltüntetni: s a munkaközvetítést kiragadja a munkásszervezetek és munkaadó egyesületek kezéből s a bürokratizmusra bizza. A második nagy kérdés: a tarifaszervezetek szabályozása. Új ipartörvényünk itt kettőt akar: a munkások és munkaadók közt kötött együttes (kollektív) szerződések jogi rendezését, azután pedig ezeknek az együttes szerződéseknek belsőszoritását a mi ipari életünkbe. A külföldi tapasztalatokból azt bizonyította Hegedüs, hogy ez a kérdés törvényhozási alkotásra még nem alkalmas és oda konkludált, hogy az együttes munkásszerveződés megkötését vagy meg nem kötését a vállalkozók és munkások szabad elhatározására kell bízni, az állam semmiképpen pártos állást e kérdésben el nem foglalhat. Időszertlenül tartja Hegedüs a magyar szempontból a munkáskamarák kérdését is. Időszertlenül most, amikor az általános választói jog behozatala előtt állunk, amikor tehát a munkásság megkapja a maga jogos képviselőjét.

Végül szól a bíráló a javaslatnak a sztrájkjogot s a békeltetést szabályozó részéről. A javaslat a munkásoknak vagy munkaadóknak egymásközi összebeszélésének megadja a joghatályt. Ugy hiszi, hogy helyes szervezése mellett ez intézménynek nálunk lesz is jövője, a fennálló munkásszerveződések magyarázata terén.

Torontálvármegye 1909. évi költségvetése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybeeskerek, szept. 19.

Torontálvármegye állandó választmánya tegnap délután Jankó Ágoston alispán elnöklésével tartott ülésén tárgyalta a vármegye 1909. évi költségvetését, amely az őszi rendes közgyűlés tárgya lesz.

A költségvetés nagyjából a régi keretek közt mozog, de két nevezetes tétele van. A költségvetésbe ugyanis négy új szolgabírói állás és két új árvaszéki ülnöki állás van beállítva. Az új állásokra, a pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség helyes indoklása szerint szükség van egyrészt azért, hogy a szolgabírói állások kreálásával a közigazgatási gyakorlatok nehéz helyzete orvosoltassék, másrészt pedig, hogy az árvaszéki ülnökök szaporításával az árvaszéki évről-évre nagyjából egyenlő mértékben az egyensúly föntartassék.

A költségvetést dr. Vinczehid Ernő m. főjegyző előadó referálta beható gondossággal.

A költségvetés.

A költségvetésben előirányzatként a következő tételek szerepelnek:

Szükséglet: Tisztviselők, segéd- és kezelő személyzet illetménye 478,539 korona, díjnokok járandósága 22,100 korona, altiszti és szolgaszemélyzet fizetése és lakpénze 43,146 kor. 66 fill., altiszti és szolgaszemélyzet ruházata és egyéb felszerelése 7501 kor. 40 fill., hivatalos helyiségek és fogházak bére 12,000 korona,

A „TORONTÁL“ tárcája.

Az Olt partján.

Szép szöke habjaid
Szomorúan nézem,
Hisz' oly idegen vagy
Szépségem viz, nékem!

A te partodon is
Van fűzfa, mint otthon,
S itt is csak csicsereg
Madár, ringó gallyon
Akárcsak miálunk
Partján a Tiszának.
De mégis más hangja
Van ott a hullámnak,
Csicseregő madárnak.

A madár másképp szól,
Másképp susog a hab!
A Tisza magyarul
Beszél a magyarnak,
Ez meg idegen viz,
Idegen a habja,
Idegen nyelven bug
A szellő is rajta.

Állok s hallgatózom
A parton, nagy busan.
A szívem mind jobban
Megtelik nagy buval,
S míg könnyem kicsordul
Olt vize tükrébe,
Lelkem elkalandoz
A Tisza tükrére.

A Tisza tükrére
A Tisza partjára,
Ahol magyar a föld
Mindegyik fűszála;
Ahol magyar szótól
Hangos a szép tájék —
Hol nem érzem, mintha
Temetőben járnék.

Vértessy Gyula.

Amida.

(Japán legenda.)

A „Torontál“ számára olaszból fordította:
Cs. Papp József dr.

Az öreg Amida olyan öreg volt, hogy arra sem emlékezett már, hány esztendő volt. Elbeszélgetett néha rettenetes szörnyetegekről, melyeket ennyi, meg ennyi száz esztendővel azelőtt látott, meg olyan szárazföldről, a melyek már régen eltűntek. De arra nem emlékezett már, hogy hány századdal azelőtt történt.

A földön hanyattfekve élt. Imádkozással s a saját testének a korbácsolásával töltötte az időt. Ha kérdezték tőle: Mit csinálsz, Amida? nagy, szomorú szemével ránézett az emberre s ezt felelte: — Vezeklem.

Száz évig tartó ilyen élet után felállott s prédikálva bejárta a városokat. Láttára mindenki földre borult s így kiáltottak: — Itt a szent ember! Ő pedig beszélt tovább régi hangján a szent vallásról, az erényekről s a szentségekről s lelkükre kötötte azokat a japánoknak. Beszéd közben sirva fakadt. Majd letörölte könnyeit végtelen nagy selyemszakkalával, amibe ugy belé tudott takarózni, mint valami köpenyegbe. Nagyön elszomorította a vén patriarkát a sok emberi gonoszság, ami szemlátomást nőtt előtte s lángoló szavakkal átkot szórt a gonosztevők fejére, de a gyengéket és boldogtalánokat megáldotta mézként folyó édes szavakkal.

Ennek az ezerszentes agastyánnak olyan szelid volt a lelke, hogy utoljára a gonoszokat is megszerette s addig könyörgött Jemmának, a pokol istenének, aki minden nap fel szokott jönni Dsigokból, az alvilágból Japánországba egy roppant hosszú nyárral, melylyel a bűnösöket felnyársalta, addig könyörgött neki, mondom, hogy egyszer még Jemmának is meglágyította a szívét. Amida Jemma elébe ment. Komoly szavakkal előadta neki az emberek fájdalmait, ugy a jökét, mint a gonoszokét s olyan bánatosan beszélt hozzá, hogy Jemma sirni kezdett. Olyan meg-

győzően beszélt, hogy Jemma meghatottan ment vissza a pokolba.

Böles és szent öreg volt Amida. Sokan, mikor meglátták, valóságos őrjöngésbe estek. Mások belérohantak a tengerbe, hogy belefuldjanak, vagy pedig elevenen elásatták magukat a földbe. De ezer meg ezer évig tartó vezeklések után is csak azt látta, hogy az emberek nem javultak meg, sőt még gonoszabbak lettek. Csodáltak ugyan, de nem követték a példáját. Azzal imádták az istent, hogy legyilkolták embertársaikat. Keserűség fogta el a lelkét.

— Hát soha sem javulnak meg ezek az emberek?! kérdezte egy őserdőtől, mely az ő szemelátára nőtt fel. De a babérfák, meg a fehér nyárfák bánatosan rázták le leveleiket Amida ősz fejére. Ez pedig azt jelentette, hogy . . . nem!

Ugyanezt megkérdezte egy, még nála is vénebb hegytől s a hegy gyomrából ezt a feleletet kapta: — Az ember lelke keményebb az én sziklaimnál.

Megkérdezte a mindenkinél öregebb tenger-től is. A tenger azt adta válaszul:

— Az ember lelke csalfább az én tükrömnél. Akkor a felséges agastyán sirva fakadt fájdalmában. Megunta az életet s felkiváncsolt a Gokuracuba, az örök paradicsomba. Érezte, hogy minden hiábavaló, minden csak nyomorúság ezen a földön, de ott fenn a Gokuracuban kellemes az élet és mindörökké tart.

A végtelen tenger partjára vetődött. Visszagondolt a lefolyt századokra s azt vette észre, hogy az egész csupán csak egy perc volt s a világgal összehasonlítva, ő is csak gyermek még. Valóban a szelid öregek olyan ártatlanok, mint a kis gyermekek.

Felsőhajtott: — Szeretnék meghalni! . . . És lezuhant a tengerbe. Az egyik hullám megnyaldosta a lábát. Amida megáldotta. A másik hullám körülsimogatta a szakalát. Most már tudta, hogy meg fog halni. A harmadik hullám betakarta szemfedővel a szent holttestet és Amida ismeretlen boldogságot érzett: fenn volt a paradicsomban.

irodai költségek 24.000 korona, fűtési és világi-
tási költségek 20.200 korona, utiátalányok 25.400
korona, napidíjak és utiköltségek 3000 korona,
épületek fenntartása 11.236 kor. 64 fill., külön-
féle egyéb kiadások 35.518 korona, rabtartási
költségek 1400 korona, a hivatalos lap költsége
pedig 1840 korona, összesen 685.882 korona
65 fillér.

Ezzel szemben a fedezet a következő
tételből áll: Állami rendes javadalmazás
297.545 korona 60 fillér, állami pótvadalmazás
331.594 korona 5 fillér, cselekvő tőkék
kamatai 4280 korona, ingatlanok jövedelme 800
korona, alapok járuléka 14.944 korona, külön-
féle egyéb bevételek 750 korona, pótdadó pedig
35.317 korona. Térítmények címén 652 kor.
többet, összesen tehát szintén 685.882 korona és
65 fillér. A jövő évi pótdadóként ugyanaz az
összeg szerepel az előirányzatban, mint az idei
költségvetésben.

A pénzügyigazgatóság mellé rendelt szám-
vevőség a szükséglet főbb tégeit a következők-
ben indokolja meg: A tisztviselők, segéd és
kezelőszemélyzet fizetése és lakpénze címén az
1908. évre megállapított 442.590 koronával
szemben 478.539 korona 95 fillér, tehát 35.949
korona és 95 fillérrel több irányoztatott elő,
mert: a) az egyes tisztviselőknek a fizetése, il-
letve személyi pótléka az évközi előlépések
folytán 999 korona és 97 fillérrel emelkedtek,
b) a gépházi felügyelő 3880 koronát tevő illet-
ményeit az állami javadalmazás terhére kellett
venni, mert az utialap, amelynek terhére ez az
állás rendszeresítve van, más célokra annyira
le van foglalva, hogy ezen illetmények fizetésére
teljesen képtelen s miután a gépházfelügyelő
kizárólag közigazgatási adminisztratív szolgál-
gátatot teljesít, ezen feladatkör kiadásai az
utialap nem terhelhető, c) négy új szolgabírói ál-
lás, még pedig kettő a IX. és kettő a X. fizet-
ési osztály 3. fokozatába 10860 kor. összes
személyi járandósággal rendszeresített, úgy
hogy négy közigazgatási gyakornoki állás
4000 kor. összes személyi járandósággal meg-
szüntettetett. Ezen új állások szervezése szük-
séges volt, mert akkor, midőn az állami tiszt-
viselők, altisztek és szolgák statusrendezése a
magasabb állások szervezésével ugyszólván min-
den vonalon megtörtént, türethetetlen állapot az,
hogy a törvényhatóság területén rendszeresített
14 közigazgatási gyakornok előmenetele meg-
akasztassék s ezen hasznos és gyakran, sőt
mondhatni folytonosan felette fontos fogalmazási
teendőket végző közegei a törvényhatóságnak,
kik már 6-8 évi gyakornokoskodnak, legalább a
megélhetés feltételeit magában hordozó álláshoz
ne jussanak. Ezen szociális szempontból is felette
szükséges intézkedés a közigazgatási tisztviselők
ambíciójának emelése mellett a minden irányban
megkövetelt kiváló munkaadomány biztosításá-
val úgy az állam, mint a nagyközönség erkölcsi
és anyagi érdekét szolgálja. d) Végül rendszere-
sített két árvaházi ülnöki állás a VIII. fizet-
ési osztály 3. fokozatába 8400 korona össz-
illetményvel, mert az árvaszék tisztviselője
igen fontos, rendkívüli anyagi felelősséggel járó
s a leggyakrabban az ügykörébe utalt bonyolult
ügyek precíz ellátására teljesen képtelen. Külön-
ben is Torontálmege árvaszékének 1903-1907.
évi tevékenységi kimutatása fényesen igazolja,
hogy az ügykezelés ezen öt éven keresztül is oly
gyarapodást mutat, mely az árvaszéket első
szervezése alkalmával rendszeresített s jelenleg
is meglevő tiszti létszámtól várható munkaad-
ményvel nem áll arányban.

A pótdadó

Az 1909. évi megyei pótdadóról a követke-
zőket mondja az előterjesztés: Megszavazandó:
1. A két és fél millió kölcsön alap javára a
kölcsön teljes törlesztéséig, vagyis 1901. évtől
kezdve 50 éven át kivetendő 2 1/2 százalékos pótd-
adó. Ennek indoka abban rejlik, hogy a törvény-
hatóság miniszteri jóváhagyással a kölcsön tör-
lesztését magára vállalta; miért is az 50 év
tartama alatt évről évre a törvényhatóság ezen
határozatához külön kormányhatósági jóváhagyás
nem szükséges. Ezen kívül még szükséges 3
százalékos pótdadó, mely a következő alapok
között oszlik meg: 2. A rendelkezési alapon
kezelt 400.000 koronás kölcsön törlesztésére 1%.
3. A megyei kórház-alap javára 1/2%, mert a
József kórház új pavillonjának ezen alap terhére
megszavazott 123.000 koronát kitevő építési és
berendezési költségeiből mindeddig csak 50.000
korona törlesztetett. A nagykikindai kórháznak
93.092 korona és a zombolyai kórháznak 67.784
koronányi kibővítési költségei szintén ezen alap
terhére szavaztattak meg. 4. A tisztviselői nyug-
díjalpra 1/2% pótdadó vetendő ki, mert enélkül
a nyugdíjalap képtelen kötelezettségeinek eleget
tenni. 5. A házi pénztári segélyző alap javára
1/2%, az ezen alap terhére lekötött 35.317 or.
kiadás fedezésére s ezután előfordulható terhes
illetmények kielégítésére. 6. A megyei közgazda-
sági és kulturalap egyenlő arányban megosztandó
pótdadóban lenne részesítendő, mely 1/2%-ot tenne
ki, mert enélkül tovább áldásos működést nem
fejthetnének ki. Megjegyzendő, hogy ezen célra a

kérdéses pótdadót a vármegye törvényhatósága
1907-ben 50 évre már meg is szavazta.

Az állandó választmány úgy a költségvetésre,
mint a pótdadóra vonatkozó előterjesztést egy-
hangulag magáévá tette s a közgyűlésnek elfoga-
dásra javasolja. Az ülésnek más tárgya nem
volt s ezzel az ülés véget ért.

Serdülő leányok és fiúk

erősekké vitoraká fejlődnek, elvesztik lehangolt-
ságukat, hogyha a szükséges táplálékot

Scott-féle Emulsió

Az Emulsió
vásárlásánál
a SCOTT-féle
módszer véd-
leget - a ha-
laszt - körük
ügyelmebe
venni.

alakjában élvezik, amely az összes
erősítő szerek között a legkiválóbb.
Orvosok és bábák a SCOTT-
féle Emulsiót a legmelegebben ajánl-
ják az utóbbi 32 év óta. Édes, mint
a tejszín.

**Könnyebben emészthető,
mint a tej.**

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fill.

Kapható minden gyógyszertárban.
830c-71

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. szám) minden nap
reggeli 6 órától kezdve délig az urak részére nyitva
van; hölgyek részére minden kedden és pénte-
ken déltől 1/2 óráig délután; ugyanazon napokon este
5-től 7-ig urak részére is. Vidéki hölgyek ré-
szére minden nap déliben gőzfürdő. A
kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad
Szeptember 19., 21. Megyei áll. vál. ülése.
Szeptember 22. Rendkívüli megyei közgyűlés.
Oktober 5. Közig. bizottság ülése.

A hadijáték.

A kies Dunántulon végére ért a nagy hadi-
játék, amit a hadügyi nyelv „Manöver“-nek
nevez.

Az üres puskaropogás, a nagy parádé után
pedig nem marad más gondolat az emberekben,
minthogy micsoda hiábavalóság volt a nagy já-
ték és mennyi drága pénzt poecskoltak el a
kultura kárára.

Hogy mennyi fáradtság, költség megy
főlösegesen veszendőbe, arról érdemes egy
kicsit elmélkedni.

Először is milyen fáradtságos valami ez a
manöver. Heteken keresztül, éjjel-nappal, rend-
len életmód közepett, folyton háborgatva, gyak-
ran nélkülözve, a rekkenő hőséget tűrve, esőtől
verve menetelni, mindez bizony próbára teszi a
legerősebb, legszívósabb, legedzettebb szerveze-
tet is. Mikor aztán testileg összetörve, lelkileg
elcsigázva célhoz ér a hadsereg, akkor neki a
tüznek, támadni az ellent, üzni a vesztést, sok-
szor két-három napig esatázni, míg felhangzik a
várva-várt, a nyugalmat hozó, a boldogító
lefuvas.

Költséges valami ez a manöver. Tessék
meggondolni, hogy százezer ember vesz részt
benné, mindegyik ember 144 töltéssel s minden
töltés öt fillérbe kerül. Tessék meggondolni,
hogy 12 tüzerütég bömből napokig s minden
ágyugolyó közel egy koronába kerül. Micsoda
rengeteg pénz ez s micsoda pazarlás a nép-
veritokes filléreinek? Hány százezer és millió
korona válik hamuvá, mely füstbe rövid néhány
nap alatt? Micsoda fölöseges valami, micsoda
komédia ez a manöver. Az egyik ellenség vére
a másiknak. Mind a két ellenfél tudja, hogy ez
csak játék, ahol nem nagy, nemzeti célokért,
nem a nemzet szabadságáért, függetlenségeért,
állam életéért, fennmaradásáért küzdenek, har-
colnak, esatáznak, hanem csak katonásdít
játsszanak muszájból, a hadvezetőség parancsá-
ból, úgyve, hajtvva, kergelve. Nagy emberek
játéka, katonásdi a manöver, minden lelkesedés,
minden felemelő érzés és gondolat nélkül, min-
den erkölcsi alap híján. Micsoda abszurd gon-
dolat az ilyen katonásdítból a jövő háboru
esélyeire, kimenetelére következtetni...

Emberkinzó valami ez a manöver. Hány
testvérünk esik átkozatul a kimerítő menetelés-
nek, hány anya veszíti el támaszát, reményét?
Hány embertársunk esik miatta kórágynak, válik
örök életére nyomorékká, beteggé? És mégis
minden kiáltó szó, tiltakozó irás ellenére meg-
ismétlik évente ezt a ferasztó, kimerítő, ember-
kinzó, költséges katonásdít: a manöver.
Mikor lesz ennek az igazi lefuvasa?

— **Személyi hírek.** Dr. Ferenczy Zoltán,
az egyetemi könyvtár igazgatója és Nesnera
Aladár, az aradi faipariszkola igazgatója tegnap
este Nagybecskerekre érkeztek, hogy miniszteri
biztosokként részt vegyenek az itteni felső keres-
kedelmi iskola mai szóbeli érettségi vizsgáján.

Lukácsy József műszaki tanácsos, Fiala
Béla kir. főmérnök és Szilágyi Mikály mi-
niszteri számvizsgáló, miután befejezték az új
igazságügyi palota építésének a felülvizsgálatát,
tegnap este elutaztak Nagybecskerekre. Velük
utazott Koch K. építési vállalkozó is.

— **A pápa jubileuma.** X. Pius pápa tudva-
levőleg ez évben ülte meg áldozópapságának
ötvenedik évfordulóját. A róm. kath. egyház
szolgálatában eltöltött nagy időt nálunk is meg-
ünneplik a katolikusok s a püspöki kar rende-
lete szerint holnap lesz országsszerte s így nálunk
Nagybecskereken is az agg pápa ünnepe. A
jubileum alkalmából ma az ünnep előestéjén,
Urangyala után az összes harangok negyedóra
hosszat szólnak, holnap, vasárnap délelőtt 10
órákor pedig a róm. kath. plébánia-templomban
ünnepi istentisztelet lesz. Az istentisztelet alatt
a templomi zene- és énekkar Güttler műsójét
adja elő s azonkívül a Jubiláris Himnusz
éneklje el.

— **A nemzetközi sajtókongresszus.** Lápunk
főszerkesztője, dr. Brájer Lajos tegnap
Berlinbe utazott, hogy résztvegyen a XII. nemzet-
közi újságíró kongresszuson.

— **Ülések a városnál.** Nagybecskerek város
tanácsa és építési bizottsága ma délelőtt fél 11
órákor dr. Perisics Zoltán polgármester
elnökségével ülést tartott, amelyen folyó ügyeket
intézték el.

— **Erettségi vizsgálatok a felsőkereskedelmi
iskolában.** A nagybecskereki áll. felsőkereskedelmi
iskolában ma reggel 8 órákor kezdtek meg a
szeptember havi szóbeli érettségi vizsgálatokat.
Az érettségi vizsgálaton a vallás- és közoktatási
miniszter részéről dr. Ferenczy Zoltán, az
egyet. könyvtár igazgatója, a kereskedelmi minis-
ter részéről pedig Nesnera Aladár faipari-
iskolai igazgató szerepeltek miniszteri biztosként.
A vizsgálaton részt vett 9 tanuló, kik közül 7
sikeresen tette le az érettségit, míg két tanuló
pótérettségire kellett utasítani.

— **Utóállítás.** Hétfőn, szeptember hó 21-én
reggel 9 órákor a Rezső-laktanyában utóállítás
lesz, amelyen az összes állításkötelesek tartoznak
megjelenni.

— **A virilisták névjegyzéke.** Torontálvár-
megye igazoló választmánya ma kezdette meg
üléseit a legtöbb adót fizetők névjegyzékének
összállítása dolgában. A választmány e hó
24-ikéig mindennap ülésezik s aki igényt tart a
virilis-tagságra, az mindennap d. e. 12 óráig
akár személyesen, akár írásban a választmány-
nál jelentkezhethet.

— **A kereskedelmi alkalmazottak és a va-
sárnapi munkaszünet.** A nagybecskereki kereske-
delmi alkalmazottak holnap délelőtt a főnökökkel
együttesen közös értekezletet tartanak a teljes
vasárnapi munkaszünet tárgyában. Az értekezlet
délelőtt 11 órákor lesz a város ház nagytérmeben.
— Ezt megelőzőleg ma este 8 órákor az üzlet-
tulajdonosok tartanak ez ügyben értekezletet a
Lloyd-társulat helyiségeiben.

— **Kenderkikészítő géppróba.** A földmívelé-
ügyi miniszterium a mai napon arról értesítette
a torontálmegei gazdasági egyesületet, hogy az
újabb Olaszországban kenderterésre és tilo-
lásra használatban lévő gözüzemű szállítható
kenderkikészítő gépekből egyet a hazai viszonyok
között való kipróbálás céljából beszerzett. A
szóban levő gépnek munkában leendő nyilvános
bemutatása folyó évi szeptember hó 26-án,
szombaton délelőtt 10 órákor Torzsán (Bács-
Bodrog vármegyében, vasuti állomás) fog meg-
történni. A bemutatáson a miniszterium kiküldött
közége az érdeklődőknek a szükséges felvilágo-
sításokat a gép munkáját illetőleg meg fogja
adni. A bemutatáson megjelenni szándékozók
felkéretnek, hogy érkezésüket nevezett község
előjáróságának jelentsék be, hogy a részükre
költségükön kocsiokról gondoskodhasson.

— **Elfogott sikkasztó.** Weber Sándor
budapesti illetőségű pékségéd, ki legutóbb özv.
Blazsej Katalin péküzletében volt alkalmazva,
a reá bizott 76 koronát, amelyen fát kellett volna
vennie, elsikkasztotta s néhány nap mulva fel-
mondott Blazsejnének és elment. A sikkasztás
csak akkor derült ki, mikor a fakereskedő, a
kinél Weber hitelbe vásárolt, számlát küldött
Blazsejnének. A sikkasztó ellen a csendőrség
megindította a nyomozást s most sikerült Webert
Verseczen elfogni, ahonnan Nagybecskerekre
szállították.

— **A féltékenység.** Véres féltékenységi
dráma játszódott le nemrégiben Tótaradácson.
Hrubik János ottani 18 éves legény ugyanis
a napokban este az utcán rálesett Malló Pál
szintén fiatal legényre, aki ugyanannak a leány-
nak tette a szépet, akit Hrubik választott szive
bálványának s féltékenységből egy nála levő
konyhakéssel kétszer úgy szurta hátba ellenfelét,
hogy az súlyos sebet szenvedett. A késelő sze-
relmes ellen megtették a feljelentést.

— **Az anyakönyvi hivatalból.** A nagybecskereki anyakönyvi hivatalban legújabbán a következő bejelentések történtek:

Házasságok: Boity Vitályos, gk. földmives és Ikonity Katalin gk. — Kirtyanszky Miklós, gk. napszámos és Turinszky Zsófia gk. — Czveity Sebő, gk. napszámos és Raczkov Szmiljana gk. Bojality Szvetozár, gk. földmives és Magyarov Szmiljana gk. — Glaser Péter, rk. fodrász és Weckl Mária rk. — Gopalov Vitályos, gk. napszámos és Simon Eszter ref.

Születések: Petrovitz Ilona, gk. cigány-nő, fia. — Armbruster József, rk. kereskedő, fia. — Kipper Mátvás, rk. szabó, leánya. — Weiterschan Jakab, rk. földmives, leánya. — Kozakov Miklós, gk. napszámos, fia. — Kikinyanin Mladen, gk. napszámos, fia. — Spitzer Károly, izr. faelárusító, leánya. — Vorgity Mihály, gk. földmives, fia. — Peres György, rk. fűtő, fia. — Ferenczi János, rk. hajóács, leánya. — Maros András, ág. ev. megyei hivataliszolga, fia. — Pandurov Lázár, gk. napszámos, fia. — Gligorijevics János, gk. kereskedő, leánya. — Zsivkovic Milica, gk. fia.

Halálozások: Gomor János, rk. 51 éves napszámos, bilentyük elégtelensége. — Petrov Boszilyka, gk. 13 éves, torokgyík. — Ritter Ferencné, szül. Stirzinger Erzsébet, rk. 90 éves, aggkór. — Ferdinándi Sándor, rk. 21 éves kőművesegéd, tüdővész. — Özv. Sévi Emilné, szül. Szűcs Katalin, rk. 41 éves, bélhurut. — Krikk Katalin, rk. 15 napos, görcsök. — Borbély Mária, rk. 15 éves, tüdővész. — Joczity Szilárdné, szül. Velimirov Miliesza, gk. 23 éves, tüdővész. — Laletin Radivoj, gk. 19 hónapos, bélhurut.

Törvényszék.

§ **Esküdtek kisorsolása.** A nagybecskereki kir. törvényszéknél az idén október hó 5-én kezdik meg az esküdtszéki tárgyalásokat. Ezért most Zsiross Lajos törvényszéki elnök, kuriai bíró, elnöklésével kisorsolták az esküdteket. A sorsolás eredménye szerint kisorsoltak:

Rendes esküdteknek: Guczi János kisbirtokos Törökbecse, Lutge Sándor takarékpénztári igazgató Beodra, Mesterovits Milorád kereskedő Szerbittebe, Szelkits Szvetozár gabonakereskedő, Szerbittebe, Kriffaton Pál gőzmalomtulajdonos, Beodra, Merlak Márton kisbirtokos Beodra, Herodek Károly kötélygyártó Beodra, Juhász János asztalos Törökbecse, Farkas István kisbirtokos Törökbecse, Szladik Győző kereskedő Párdány, Szeles Pál földmives Aracs, Kovács Mihály földmives Otelek, Szloboda Mihály földmives Beodra, Zsoldos István földmives Otelek, Griffaton György takarékpénztári igazgató Beodra, Dérij Sándor fűrészgári igazgató Törökbecse, Biró Mihály földmives Otelek, Surányi Ferenc földmives Aracs, Ifj. Drapos János kisbirtokos Törökbecse, Kónya János koresmáros Törökbecse, Belovai Ferenc földmives Torda, Beretka János földmives Aracs, Pintye Mita földmives Aracs, Berényi Péter földmives Torda, Schiff Gyula koresmáros Melencze, Károlyi Mihály mézszáros Törökbecse, Jenovay Zoltán földbirtokos Szerbittebe, Pojanacz Tamás csizmadia Aracs, Sporer Dániel terménykereskedő Beodra és Csányi János földbirtokos Törökbecse.

Pótesküdték lettek a következő nagybecskereki lakosok: Dr. Pánics Mladen ügyvéd, dr. Podvinecz Izó ügyvéd, Hiller László szeszgyáros, dr. Polák Győző ügyvéd, Kelemen Péter cipész, Grandjean Ede nyug. árv. ülnök, Popovics-Pécsi Szilárd gazdasz, Petz Antal kereskedő, dr. Billitz Béla ügyvéd, Laux Mátvás nyerges.

Heti rovat.

— szeptember 19.

A színház.

Akit eddig gyötörő kétkedés bántott, immár lecsillapulhat: hatalmas plakátok hirdetik a város igen tisztelt műpártoló közönségének, hogy a hó vége felé holtbizonyossággal megérkezik a színház. A rovatírás élénkebb nyelvezetere lefordítva, ez a száraz tény valahogy úgy hangzik, hogy a piros zsöllyék és páholyok világában már ébredésre nyújtózkodik a művészet, dallamos operettáriák szállnak a kopott és régóta elárvult kulisz-sítók tájaira és az eddig nyári álmat alvó takarítónő az eljövendő gyönyörűség boldog reményében már takarít, port töröl és szellőztet. Arra is leteszem a főesküt, hogy néhány ifju hajadon érthető izgalomban várja a hercegnőknek való órákat, amikor a tükör előtt utóljára megigazítja a homlokába kívánczó huncut kis fru-frukat és meleg bucsupillantást lövelve szeretett énjére, elindul a „Nincs elvámolni valója?” c. ismeretterjesztő darab megtekintésére és tanulmányo-

zására. Az atyák részint bérelnek, részint nem bérelnek és az előbbi atyákat takarékosoknak hívjuk, az utóbbiakat pedig pazarlóknak, mert egészen bizonyos, hogy a család a művészet szent nevében gondoskodni fog róla, hogy a nem bérlő atyának — minden este fizető és ekként mégis csak bérletet élvező családjá legyen. Bizonyos, hogy a színészek érkezésére a kisvárosi hangulat arcot változtat és felölti szeretetreméltó, mosolygó és bájosan naiv ábrázatját és ebből az egyszerű jelből felénk sugárzik az a tanulság, hogy hála istennek, nem vagyunk blazirtak, hanem fiatalok, pezsdülő vértük és örülni tudók, ami az igen kicsiny városoknak megbecsülendő és értékes jellemvonása.

Mindezt a művészet diadalmas beköszönte okozza — így irták volna a néhai Kölesey Ferenc dicső korában, amikor a tollforgató emberek a mélyen tisztelt közönségről hasonló hatatlanul jobb véleményük volt, mint a mai skriblereknek, akik — százat tesztek egy ellen! — cinikus egyszerűséggel és a lelkesedés rideg lefokozásával minden hűhót tisztára a színészek érkezésére vezetnénk vissza és a művészet reveláló hatásáról bölesen hallgatnának. Holtbizonyos csak az, hogy a színészek érkeznek. Hogy a művészet számára váltott-e a direktor első osztályu jegyet — majd elvállik. A harmadosztályu művészet érkezésének pedig igazán nem érdemes örülni.

Engem, akinek a sors szeszélyes jóvoltából a színházi szezon megnyitásához némely szerény glosszákat kell fűznöm, hivatalos örömmel tölt el a tudat, hogy a hallgató muzsák hosszú idő után újra megszólalnak a mi városunkban, hogy a daliás amorózó újra kiönti előttünk zaklatott szívének összes keserveit, hogy a naivából lett drámai hősnő enyhe csicsérgéssel agyonüti a hőst és az unalmas estéket, és hogy a világot vagy legalább is a félévilágot jelentő deszkákön a hereig primadonna bokázik és nem én. Mindennek szívből örülök (ami részben a kötelességem is) és csak merő fontoskodásból (ami szintén kötelességem) rovom az alábbi következő sorokat.

Minden szerep akkor jó, ha megtanulják. És a színészre nézve legyen egyszerű optikai-csalódás az, hogy a sugólyuk nem üres. A sugó a színésznek látszatra a legjobb barátja, de tessék elhinni: nagyobb ellensége nincsen nála. Kellő tisztelettel veszem tudomásul, hogy az a színész, aki ma mint daloló herceg domborit a színpadon és holnap mint böleselkedő Hamlet koponyákat forgat, csak hosszas és nehéz munka árán tanulhatja meg teljesen a szerepét és ennek a helyzetnek súlyos voltát résztvevő sóhajjal elismerem magam is. De a színészpálya a sok papírosakó, kothurmus, bengáli fény és a mindennapi hódítások dacára, mégis csak kultur-pálya és hányan vagyunk egyszerű civil-emberek az élet piacán, akik állandóan és intenzív szellemi munkával keressük meg a mindennapi kenyerrünket! Nem tehetek róla: lelkiismereti kérdési a fizető közönséget előadás helyett emlékező próbában részesíteni és kétes értékű csodálattal néztem azt a magyar színészt, aki a bizonytalan-ság drótkötelen egy egész estén át artista-mutatványokat végez, ahelyett, hogy méltó feladatának komoly tudatában szellemet és benső tartalmat interpretáljon. A színész is fejjel kezdődik és egész lénye csak úgy válik az alakítandó eggyénné, ha előbb a fejét szentelte a nagy átváltozásnak.

A színész fizetést kap, a művész elismerést. Más szóval, a művészet nem jelent foglalkozást, hanem tehetséggel párosult, kifelé sugárzó elmélyedést, testen jelentkező szellemi munkálkodást és még valamit, aminek nincs neve és amit piaci szóval művészi ösztönnek neveznek. A művésznak szerepe kell találnia, a színész megelégszik azzal, ha melléje talál. A művésztől a gyermek naiv ambícióját kívánám meg, a gyermektől, aki romlatlan becsületességgel mindig nagyot akar, a saját, szent önzése miatt, amely leginkább tud szolgálni másoknak is. A léha színészt, aki naphosszat a kisvárosi aszfaltját rója és a foglalkozásával járó hamis presztizs révén olesó utcai sikerekre pályázik, nem szeretem. Nem szeretem a kopott zsakete bujtatott hercegeket, a szeplos Derbyl Fülöp-öket, akik ártatlan leányszívekre csak azért indítanak hódító hadjáratot, mert tegnap este a harmadik fel-

vonásban kifogástalan frakkban, vagy kissé fényes biborpalástban megtörték a jéghideg partner-nő szívet és a függöny legördültével elfelejtették elfelejteni, hogy ő fensége a herceg az élet kérelhetetlen törvénye folytán, újra a régi — Szendrei Lorántta alakult át. El kell pusztítani azt a tévhitet, hogy a színészet cifra pálya. És bele kell törődni a megváltozhatatlanba, hogy a művésztől modern tudást, szorgalmat, mélyreható intelligenciát igényelünk és a legridegebb momentum a dologban az, hogy ez a mi igényünk jogos és minden túlzás nélkül való, mert — ugy hallom — a színház kulturszükséglet, a fenti tényezőzők hijján pedig nehezen alakul ki a kultúra. A fővárosi színháznál becsülöm azt a színészt, aki művész tud lenni. A vidéki színháznál szeretettel nézem azt a színészt, aki művész akar lenni. De mi közünk ahhoz, aki maga tagad meg minden közönséget a művészettel?!

E sorok aktualitását azért hiszem, mert létező tapasztalatok beszélnek róla, hogy a mi közönségünk még a fővárosinál is kényesebb izlésű és barátságos nézőtérrel szigorú tekintetek irányulnak a színpad felé. Nem tudom, a pénzünkért akarunk-e élvezni, vagy — magunkért, de kétséget nem szenved, hogy disztíngváltak, előkelően követelők vagyunk, a színház világában pedig az a szabály uralkodik, hogy kiki annyit érdemel, amennyit — követel. Itt Caesar csak százszerű, de ezer igényű. Ez a tény semmi esetre sem mentő körülmény a vidéki színész részére. Ellenkezőleg. Művészi fejlődésének, ambíciója emelkedésének lendítő okát láthatja benne.

A színházi jelentés bemutató előadás gyanánt Földes Imre darabját, „A császár katonáit” hirdeti. Erős, biztos hatásra épült darab, amelynek jelenetezése mesteri kézre vall. Régi sóhajok támadnak benne, nagy nemzeti fájdalmak sirnak ki az izgató eseményből. A katonai kötelesség és a hazafiai érzés gyönyörű összeütközése itt világító villámokat eredményez, de ez a véres fergeteg, ez a rettenetes lelki háboru nem — katonának való. Tudtára adatik mindenkinek, akit illet.

—odi.

TÁVIRATOK

A király Budapesten.

Budapest, szept. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király, aki tegnap délután 3/4 órakor érkezett vissza Veszprémből Budapestre, kitűnő egészségre örvend. A hadgyakorlatok nemcsak hogy nem fárasztották ki, sőt éppen jó hatással voltak rá. A király ma reggel a rendes időben kelt s miután hosszabb sétát tett a királyi várkertben, visszavonult dolgozószobájába és ott államügyekkel foglalkozott.

Az új szerb pátriárka — Szevics Mitrofan.

Budapest, szept. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Karlócáról sürgönyzik: A szerb egyházi kongresszus radikális és önállópárti tagjai tegnap este hosszasan tanácskoztak egymással, de megegyezésre nem jutottak, sőt 11 óra tájban szakadás történt köztük s egy részük ott hagyta a tanácskozást. Ma reggel 8 órakor ismét tanácskozásra gyűltek össze, amely azonban szintén nem vezetett eredményre.

Budapest, szept. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Karlócáról sürgönyzik: A szerb nemzeti egyházi kongresszus mai ülését d. e. 10 órakor nyitotta meg dr. Gyorgyevics Miklós világi elnök. A megnyitás után hosszas vita indult meg és délig a jegyzőkönyv felett vitatkoztak. Dél-tájban végre a vitaközlés véget ért és megtörténhetett a szavazás a pátriárkaválasztás dolgában. Egy órakor Gyorgyevics elnök kihirdette az eredményt, amely szerint:

Nikolics Miron pakráci püspök 27,
Szevics Mitrofan bácsi püspök 40 és
Bogdanovics Lucian budai püspök 3
szavazatot kapott.

E szerint a kongresszus Szevics Mitrofan bácsi gör. kel. szerb püspököt választotta meg pátriárkává. A választást előreláthatólag ismét megsemmisítik és ezután, mint politikai körökben ismeretes, Bogdanovics Luciánt kinevezéssel ültetik a pátriárkai székre.

A nagyváradi püspökség.

Budapest, szept. 19. (A „Torontál” eredeti távirata) Legújabb jelentések határozottan állítják, hogy nagyváradi püspökké Lányi Józsefet, Ferenc Ferdinánd trónörökös magyar oktatóját, fogják kinevezni.

A spanyol király utja.

Budapest, szept. 19. (A „Torontál” eredeti távirata) Mint Madridból jelentik, Alfonso spanyol király és neje a jövő héten utaznak el Spanyolországból Párison és Bécsen keresztül Budapestre.

A létszámemelés.

Budapest, szept. 19. (A „Torontál” eredeti távirata) Mint Bécsből sürgönyzik, ott nagy feltűnést keltettek a létszámemelésről megjelent közlemények. Az erre vonatkozó tervezet, melyet egyébként igaznak ismernek el, teljes mértékben hivatalos titok volt s a bécsi katonai körök szerint csak indiszkréción folytán kerülhetett időelőtt nyilvánosságra. A hadügyminiszterium most vizsgálatot indított meg aziránt, hogy ki követte el az indiszkréciót.

Az interparlamentáris konferencia.

Budapest, szept. 19. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Berlinből sürgönyzik, az interparlamentáris konferencia német csoportja tegnap disztribúciót adott a konferencia külföldi tagjainak a tiszteletére. Az ebéden Apponyi Albert gróf nagy beszédet mondott, amelyen Németországot a béke szírtjének nevezte.

Az orosz és az olasz külügyminiszter találkozására.

Budapest, szept. 19. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rómából sürgönyzik: A Stefany ügynökségnek jelentik Szentpétervárról, hogy Iswolszki orosz külügyminiszter a jövő héten Desioba utazik, a hol Tittoni olasz külügyminiszterrel találkozik. Innen mind a két miniszter Racconigibe megy, a hol Iswolszkyt Viktor Emánuel király kihallgatáson fogadja.

Elhunyt művész.

Budapest, szept. 19. (A „Torontál” ered. távirata.) Lánzy Ilka, a budapesti Nemzeti Színház jeles művésznője ma hosszabb betegkedés után meghalt.

Vasúti sztrájk Törökországban.

Budapest, szept. 19. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a keleti vasutakon ma kitört a sztrájk. A vonatok ma már nem közlekedtek.

Határidő-üzet.

Budapest, szept. 19. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata) A mai tőzsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték: Buza (április 1909.) . . . 23 24 — — Buza (októberre 1908.) . . . 22 70 — — Rózsa (októberre 1908.) . . . 18 66 — — Zab (októberre 1908.) . . . 16 10 — — Tengeri (októberre) . . . 14 56 — —

Közgazdaság.

A „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet R.-t. (Budapest), heti leletése a tőzsdéforogalmáról és a pénzücről.

Budapest, szeptember 17.

A lefolyt héten a tőzsde irányzata, a közönség részéről mutatkozó némi érdeklődés folytán — mely körülményre mult jelentésünkben is utaltunk — szilárd volt, ami az utóbbi napokban az árfolyamok emelkedésében jutott kifejezésre. Így különösen érdeklődés mutatkozott a helybeli nagy bankok, elsősorban a Magyar Általános Hitelbank részvényei iránt.

Feltűnő azon már rég óta nem tapasztalt jelenség is, hogy a helyi piac némely értéke iránt igen élénk kereslet mutatkozott. Főképpen vas- és

gépgyári részvényeknél észleltünk vételkedvet, ennek folytán a Ganz-gyár, Fegyver- és gépgyár, Danubius hajógyár részvények árfolyama tetemesen emelkedett utóbbi napokban. Továbbá igen nagy érdeklődés mutatkozott beocsini cementgyár részvények iránt, azon hirre, hogy a folyó évre fizetendő osztalék jóval meg fogja haladni a mult évit.

4% magyar koronajáradékot kisebb-nagyobb tételekben változatlan árfolyamok mellett vásároltak.

A pénzpiac helyzete az utóbbi napokban nem változott.

A hét nevezetesebb árfolyamváltozásai a következők voltak:

	szept. 19.	szept. 17.
4% magyar koronajáradék	93 —	93 —
magyar hitel részvény	750 —	747 50
osztrák hitel részvény	645 50	641 75
Ganz és T-sa vasöntőde részv.	2347 —	2925 —
Danubius hajó és gépgyár részv.	231 —	238 —
Fegyver és gépgyár részvény	291 —	339 —
Beocsini cementgyár-részvény	550 —	575 —

Selyemtenyésztésünk 1907. és 1908-ban.

Midőn 1880-ban a földmivelésügyi miniszterium újból szervezte a selyemtenyésztést és felállította a szekszárdi országos selyemtenyésztési felügyelőséget, ennek működési körét kiterjesztette Horvátországra is.

1908-ban azonban megszüntünk működni Horvátországban, miután Nikolics báni helyettes intézkedésére a horvát kormány két ottani pénzügyintézetnek adta át a horvátországi selyemtenyésztést.

1907-ben Horvátországban 542 községben 11.113 család foglalkozott selyemtenyésztéssel és 195.288 kilogramm gubót termeltek, mely után (a gubóraktárakban kifizetett munkabérekkel együtt) 513.882 koronát kerestek.

Magyarországban ugyancsak 1907-ben 2372 községben 62.603 család 1.211.865 kilogramm gubót termelt és ezután 2.471.716 koronát kerestek. A selyemtenyésztés és selyemfonóipar után pedig kitett az összes kereset Magyarországon 3.960.150 koronát.

1908-ban csupán Magyarországon 2300 községben 75.000 család 1.427.000 kilogramm gubót termelt és ezután 2.965.000 koronát kerestek. A selyemtenyésztés és selyemfonóipar utáni összeresetet pedig Magyarországon 1908-ban 4.565.000 koronára tehető.

A fenti adatokból kitünik, hogy Magyarország 1908. évben a tenyésztők száma 13.000-rel, a termelt gubómennyiség 200.000 kilogrammal és a tenyésztők és a selyemfonóiparral foglalkozók összeresete 604.850 koronával emelkedett az 1907. évi eredménnyel szemben.

Selyemtenyésztésünk ezen emelkedését főképp annak tulajdoníthatjuk, hogy a selyemnek ára emelkedett a világpiacon, minek következtében a selyemtenyésztési felügyelőség az államkincstárral szemben fennállott hátralékos tartozását letörlesztvén: a gubókat a tenyésztőre nézve előnyösebb feltételek mellett válthatta be, a mi természetesen fokozta a tenyésztési kedvet.

Lényegesen befolyásolta továbbá a tenyésztés en elkedését az, hogy a mult év kedvezőtlen volt mezőgazdaságunkra nézve és így nagyobb türelmetlenséggel várta a nép az alkalmat arra, hogy az első pénzhez jusson, mit a selyemtenyésztés ad. Tekintetbe veendő az is, hogy az idei tavaszi időjárás kiválóan kedvező volt a selyemtermelésre. Végre tagadhatlan, hogy szederfa ültetéseknel ország-szerint évről-évre örömdetes tapasztalható haladás csökkenti a tenyésztéssel eddig járó nehézségeket, a mennyiben a tenyésztők egyre könnyebben jutnak a szükséges szederfa-levell mennyiséghez.

Ezen kedvező alakulás mellett sines azonban kizárva, hogy a selyemtenyésztésnél is, mint más gazdasági ágazatnál időnként kisebb-nagyobb ingadozások mutatkoznak. Ezen körülményből azonban nem szabad következtetni selyemtenyésztésünk visszaesésére. Hiszen senki sem fogja állítani, hogy mezőgazdaságunk hanyatlásnak indult azért, mivel sok vidéken az idei buzatermés alig éri el felét a mult évi termésnek.

A selyemtermelésünknel tapasztalható ingadozások azonban nem szorítkoznak tisztán hazánra, ilyenek még nagyobb mérvben fordulnak elő más selyemtermelő országokban. Így például Olaszországban 1893. évben 61 millió kiló selyemgubót termeltek, míg ugyancsak ezen országnak

selyemgubó termelése 1903-ban 45.598.000 kilóra csökkent. A mult 1907. évben pedig ismét 57.580.000 kilóra emelkedett a gubótermés Franciaországnak gubótermése 1894. évben 10.584.000 kilót tett ki, míg 1903-ban 5.985.000 kilóra csökkent, 1907. évben pedig ismét 8.396.000 kilóra emelkedett.

Éppen ennyire ingadozók a selyemárak is. Így például 1907. évben 1 kilogramm selyemnek legmagasabb ára 1 franc volt április hónapban, míg ugyanazon selyemnek ára ugyanazon év december havában 55 francia csökkent.

Ha figyelembe vesszük selyemtenyésztésünk eddigi fejlődését, azt tapasztaljuk, hogy annak újjászervezése, vagyis 1880. óta 1908. év végéig a selyemtenyésztéssel és a selyemfonóiparral foglalkozóknak kifizetett kereset összege 79.581.415 koronára rug, mi kétségkívül a jövőre nézve a legjobb reményekre jogosít.

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schicht szarvasszappanával

tisztítsunk. E szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiszeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan felmondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségeltetik.

1169/1908. sz. Rudolfsnád község előjáróságától

Arverési hirdetmény.

A Csenta község melletti „Kulyin” nevezetű kincstári bérleten

lekaszált széna

f. hó 26-án d. e. 9 órakor a helyszínen nyilvánon árverésen el lesz adva.

Rudolfsnád, 1908. évi szept. 18.

864-11

Az előjáróság.

Egész uj, nagyon elegáns

G i g g

(ló csapában jár) szerszám-
mal együtt

olcsón eladó.

SCHICKEDANZ, Écska.

Telefon 5 szám.

837-2.2

16 koronáért

szállítok 40 méter elsőminőségű maradékokat, u. m.

ágynemű (Kanafas), oxford és flanelről. A maradékok 6—16 méter hosszúak, a legmodernebb színűek s valódiságukért jótállást vállalok. A szállítás kizárólag csak utánvét mellett történik s nagyobb rendelésnél 5% engedményt adok. 866-1.1

STEIN B. szövőgyára NACHOD (Csehország). Póstaszekrény 34.

7551/1908. tkvi sz. 847-1.1

Árverési hirdetmény és feltételek.

A nagybecskereki kir. törvszék, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Stern Ida végrehajthatónak Géczy Tanaszie végrehajtást szenvedő elleni 240 kor. tőkekövetelés és jár. iránti ügyében az árverést elrendelte.

Ennek folytán a nagybecskereki kir. törvszék területén levő Kistorák községi 1188. sz. tjkvben A. I. 2. sorsz. a. felvett 278/b. hrsz. 541. ö. i. sz. ház 400 □-öl beltelekkel 865 korona kikiáltási árban 1908. évi okt. 13-ik (tizenhárom) napjának d. e. 10 órájkor Kistorák községházánál megtartandó nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fog eladás alá kerülni:

1. Ha a megállapított kikiáltási áron felül ígéretet senki sem tenne, az árverésre kitűzött birtok szükség esetén a kikiáltási áron alul is el lesz adandó.
2. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át, vagyis 86 kor. 50 fill.-t készpénzben vagy az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt m. kir. ig. miniszteri rendelet 8. §-ában jelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881: LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt átszolgáltatni.

Nagybecskerek, 1908. évi augusztus 3.

Bödcher Dezső,
kir. törvszéki albir.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1908. május hó 1-től.

Érkezik:

a) *A nagybecskereki pályaudvarra:*
 Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
 Szegedről: (mótorkocsis) d. e. 9 óra 47 perc.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) *A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:*
 Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
 Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
 Pancsováról: reggel 8 óra 27 perc.
 Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.
 Csősztelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 4 óra 29 p.

Indul:

a) *A nagybecskereki pályaudvarról:*
 Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 46 p.
 Szegedre: (mótorkocsis) délután 1 óra 15 perc.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) *A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:*
 Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
 Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.
 Zombolyára. (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.
 Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
 Csősztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.
 Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
 Temesvárról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
 Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
 Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

2399/1908. sz. Bóka község előljáróságától.

Pályázati hirdetmény.

Bóka községében 1908. évi okt. 1-vel két irnoki állás a 720 korona, és egy kat. nyilvántartói állás 960 kor. évi fizetés és a kifejtendő szorgalomhoz képest némi mellékjövedelem élvezete mellett lesz be-töltendő.

A jegyzői teendőkből, de különösen az adó és kataszteri ügyek vezetésében teljes jártasság és a szerb nyelv ismerete megkívánatik.

Bóka, 1908. évi szeptember 15.

861-3.1 **Községelőljáróság.**

Legfinomabb

CSEMEJE-SZŐLLŐ

Dr. Brájjer Lajos szőlőjéből kapható Uri-utca 3. sz. a. Kilója 16 krajcár.

812-x.

Az Alkotmány-utcai 637/15. sz. házban több kisebb és nagyobb

lakás

azonnal kiadó.

Tudakozódní e lap kiadóhivatalá-ban lehet.

766-x.15

1288/1908. sz. Párdány község előljáróságától.

Arverési hirdetmény.

Párdány község tulajdonát képező németrészi határban fekvő, körülbelöl 3168 holdra kiterjedő

vadászati jog

1909. évi január hó 1-től számítandó 6 (hat) évre Párdány községházánál 1908. évi október 20-án bérbe lesz adva.

Részletes feltételek a jegyzői irodában megtudhatók.

Párdány, 1908. évi szeptember 15.

854-3.2

Az előljáróság.

Telefon 22.

Telefon 22.

FONTOS!

Van szerencsénk értesíteni, hogy a helybeli tanintézetekben az 1908—1909. tanévben

használatra előirt összes tan-könyvekből nagy raktárt tartunk.

Mint hogy elődünk a Messinger-féle intézetben használt tankönyveket nem vezette, külön kiemelni óhajtjuk, hogy ez évben a helybeli

Messinger Karolin-féle

intézetben előirt tankönyvek nálunk szintén kaphatók.

Az iskolai idény alkalmából különös figyelembe ajánljuk nagy írószerraktárunkat.

Nagy választék iskolai felszerelésekben.

ALMÁSY ÉS SZEPESY

könyv-, zenemű- és papirkereskedése **NAGYBECSKEREK.**

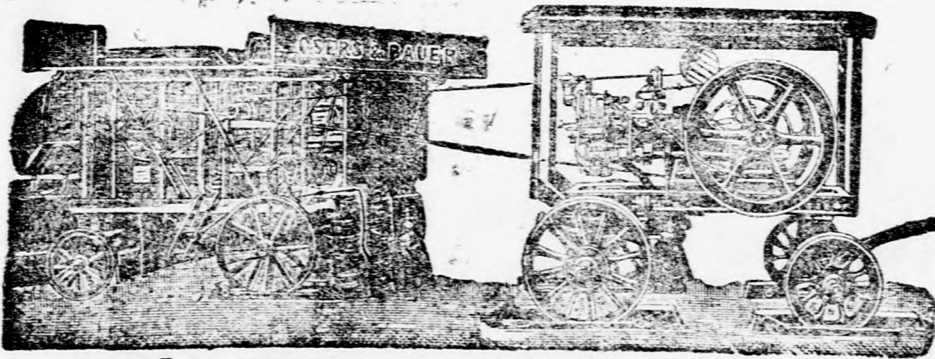
OSERS és BAUER kizárólagos motorgyár

BUDAPEST, VI., Podmaniozky-utca 18. • • • • WIEN, XX., Dresdnerstrasse 81-83.

Benzinlokomobilok, benzinmotorok, szivógázmotorok.

A jelenkor legolesobb üzeme-reje. Üzemköltség óra-ló-erőként 2-3 fillér. Több száz telep üzemben. Kedvező fizetési feltételek.

Árjegyzékkel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

ELSŐRENDŰ SZOLID GYÁRTMÁNY.

Az utóbbi időben a következőknek szállítottunk gépeket

Schlesz János és Társai Szászveszcs 8 HP. cséplő szerelvény	Takács Imre malomtulajdonos, Pástó 75 HP. szivógáz-telep
Magocsi János és Fiai Monor (tanyák) 8 HP. " "	Stenger Vilmos " Nagytó/óvecz 50 HP. " "
Papp János Hárósbény " 8 HP. " "	Rosmann Samu " Mocs (Kolozsm.) 40 HP. " "
Nagy J. Pál, Boglár " 6 HP. " "	Herczeg József " Magyarbányhegy 30 HP. " "
Ifj. Pál István, Órda (Boglár mellett) 4 HP. " "	

és még számos nagy uradalomba. 33-51-35

Fektor

az egyetlen

hashajtó limonádé.

Kellemes ízű, gyors és biztos hatású.

Szükséges minden háztartásban.

Kapható mindenütt. Üvegje 80 fillér.

„KOLUMBUS” vegyészeti gyár részvénytársaság

Budapest, VII., József-utca 16-18.

MOLL-FELE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Moll A. védjegyét és aláírását tünteti fel.

A Moll A-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása a legmakacsabb gyomor és altestbántalmak, gyomorgörccs és gyomorhív, rögzített székrekedés, májbántalom, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségek ellen e jeles házi szernek évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett.

Ára egy lepecsételt eredeti doboznak K. 2.—
Hamisítások törvényileg fenyegetnek.

MOLL-FELE SÓS BORSZESZ

csak akkor valódi, ha mindegyik üveg Moll A. védjegyét tünteti és a „Moll” feliratu ónozáttal van zárva.

Moll-féle sóborszesz nevezetesen mint fájdalom csillapító bedörzsölési szer közzé van hozva és megkülönböztetésül a legújabb népszerűségét.

Egy ónozott eredeti üveg ára 2 korona.

588-104.15 Főszétküldés

Moll A. gyógyszerész cs. és kir. udvari szállító által
Bécs, I., Tuchlauben 9 szám.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíthetnek
A raktárban tessék határozottan MOLL A. aláírással és védjegyvel ellátott készítményeket kérni

Nagybeckereken Kapható Kellner József és Benkovich Mihály gyógyszerészeknél.

1737/1908. sz. Pusttakeresztur község előljáróságától

Hirdetmény.

A Pusttakeresztur község vadászati területén gyakorolható

vadászati jog

a községi képviselőtestületnek 6/1908 kgy. sz. határozata értelmében 1908. évi aug. 1-től számítandó 5 (öt) egymásután következő évre 100 kor. kikiáltási ár mellett a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fog adatni.

A nyilvános árverés határnapjául 1908. évi szept. 26-ának d. e. 9 órája tüzetik ki, helyül Pusttakeresztur községháza. Bánatpénz fejében 10 kor. készpénzben lefizetendő.

A részletes árverési feltételek a községi jegyzői irodában Keglevichházaán megtudhatók.

Pusttakeresztur, 1908. évi szept. 12.

856-33

Az előljáróság.

BUZIÁSI PHÖNIX ASVÁNYVIZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESE- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZÚ, VASMENTESÍTETT rendkívül üdítő asztali viz.

ÜDÍT GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVÁ!

lvógygymődra használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Nagybeckereki főlerakat: **WEHNER JÓZSEF** ügynöksége. Kapható Schlesinger D. fűszerkereskedésben (a főpostával szemben), minden fűszerüzletben, vendéglőben és kávéházban. 741-153.122

Akar megházasodni?

Hülyektől, köztük vannak testi hibákkal, vagy törvénytelen gyermekekkel bírók is) kiknek hozomány 5000-101500.000 kor. közt válikozik, megbízásokat kaptunk, hogy számukra alkalmas férjeket szerezünk. Csak azon urak (ha vagyontalanok is) irjanak alábbi címre, kiknél a gyors házasság nem utóbbik akadályra. L. Schlesinger, Berlin 18. 653-104-21

TÉLI SZŐLLŐRE előjegyzések elfogadjatnak

Uri-utca 3. sz. alatt.

794-x.12

13228. sz. 1908. 833 22

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei temesvári Szent-Mihály országos vásár

t. é. szept. 24-től bazárolag szept. 28-ig fog megtartatni.

Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra szept. 24-től, csütörtökön reggeli 5 órától kezdve meg van engedve.

Temesvárott, 1908. évi szeptember hó 1-én.

A városi főkapitányságtól: **BEÉ FERENC**, főkapitány.

Hölgyek részére nélkülözhetetlen Legjobb szépitőszer a FÖLDES-FÉLE MARGIT-CRÉME

Pár nap alatt biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, pattanást, bőrtátkát (Mittesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és az arcot fehérré, simává varázsolja, üdit és fiatalít.

Ára: kis tévely 1 korona, nagy 2 korona.

KIVÁRT TOILETT-CIKKEK: Margit-hőlgypor (3 színben) 1.20 korona, Margit-szappan 10 ált., Margit-fogpép 1 korona, Margit-areviz 1 korona.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszerkereskedésben. Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARAD.

Főraktár Nagybeckereken Benkovich Mihály, Basch Ernő, Jakobi Ármán és Kellner József gyógyszerészeknél. Melkuhn Dezső drog.

Páratlan és csodás hatásu. Óvakodjunk utánzatok!

267/b-10.10

PÉTERPÁL PAPIRGYÁR OCEAN GGB.

LEGJOBB MINŐSÉGŰ HAZAI GYÁRTMÁNYÚ OKMÁNY, IRÓ ÉS FOGALMI PAPIROK

KAPHATÓK MINDEN JOBB PAPIRKERESKEDÉSSEN

34-49.38

MUST

dr. Brájjer Lajos szőlőjéből.

Literje 36 krajcár.

Kapható: Zápolya-utca I. sz. (a házmesternél).

822-x.8

STOCK Cognac Medicinal szavatoit valódi borpárlat

Camis & Stock gőzpároló telepéből

BARCOLA. Cognac gőzfőzde állandó hivatalos vegyi ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben.

615-40.9

ÜGYNÖKÖK,

kik sorsjegyeknek részletfizetésre való eladásával foglalkozni óhajtanak, magas jutalék mellett felvétetnek.

Havonta 200 — 500 koronát jövedelmez.

Valuta Bank Részvénytársaság, Budapest, Váci-körut 48.

802-1.1